

PREDICATORIULU SATEANULUI ROMANU.

Scriere periodica

pentru

predici si alti articuli din sfer'a besericésca.

Predica despre necuratia (lucsuria).

„Domnedieu nu ne-a chiamatu
spre necuratia ci spre santire.“

I. Tess. IV. 7.

Ve aduceti aminte I. m. că v'am promis a ve grai si a ve invetiá pre rându despre tóte pecatele, asia numite „de capetenia“ despre cari am disu, că suntu de tóte siepte la numeru ¹⁾. V'am vorbitu pana acum'a despre mania ²⁾ si despre invidia ³⁾; ér' astadi voiescu a ve vorbí despre necuratia, carea întocmai cá si mani'a si invidi'a se víresce, cá se tacu despre omeni sengurateci pana la vetrile si strabate pana la anim'a familielorú celorú ce se paru mai onorabili, facundu-le astfelu — de rusine si infierandu-le cu semnulu blaštemului, cu stigmatelú uitarei de Domnedieu si a scopului ultimú alú omului si a societatiei omenesci! Dacá cându-va, atunci dorere! astadi vedemu latiendu-se mai tare ca ori si candu acésta gangrena, acésta lepra in societatea crestina, necrutíandú neci barbati, neci juni, neci teneri, neci betrani neci femei, neci o etate, asia încátu se pare, că crestiniú de astadi si-au uitatu cu totulu legea, intre a carei'a adeverurú vecínice e scrisu cu litere nesterse si adeverulu de susu:

¹⁾ V, Predic. c. III. p. 243. ²⁾ v. Predic. pag. 34. ³⁾ Totu acolo pag. 242.

„Domnedieu nu ne-a chiamatu spre necuratia ci spre san-tire.“ Tocma din asta cauza mi-am propusu a ve vorbi astadi despre acestu pecatu grosnicu, adeca despre *necuratia*, cá asia — aretandu-ve de o parte urmările cele rele si triste ér' de alta mediulócele pentru de a ve poté ferí de acestea, se ve nesuiti a ve indreptá viéti'a dupa cele audite, déca voiti se ve mantuiti! Ve rogu numai se fiti cu luare aminte!

Ce este *necurati'a*? Ne raspunde s. mama beserica, cá „*necurati'a este poft'a neregulata si necuvenintiosa a desmer-dariloru trupesci*“; ér' dupa s. Ambrosiu: „*necurati'a este locasiulu si inceputulu tuturoru foradelegiloru.*“ Se ve mai aducu inainte si cuvintele lui Tertulianu despre *necuratia*? „*Unu monstru e necurati'a — o fiéra selbateca fora satiu.*“

Dar' se vedemu mai pre largu, cum si pentru-ce este *necuratia inceputulu tuturoru foradelegiloru? pentru ce e necuratia o fiéra selbateca fora satiu?*

Cá se aflamu adeverulu ácestoru cuvinte I. m. n'avemu decatu numai se privimu in giurulu nostru si se ne privimu pre noi insine. Facúndu acést'a vomu trebui se adeverimu antáiu cá *necurati'a* predomnesce cu scepstrulu seu celu ur-tiosu mai pretotindenea: atátu in colibele tieranului catu si in palatiile domnitoriloru; cá ea açitia foculu, aprinde si arde animele atatu ale barbatiloru catu si a femeiloru fora de-osebite de etate. Cu aceea deschilinare numai cá acestea nu'su asia de cutezatórie, lipsindu-le energi'a si imbracate-cá mai debile, — mai bine decatu barbatii cu vestmentulu modestiei. Tóte cele alalte pecate mai slabescu si mai pre urma chiar' si paresescu de buna voia pre omu afora de scumpete si pisma; dar' *necurati'a* nu scaresce cu multimea aniloru, ci de multe ori arde cu flacarile sale — anim'a be-tranului.

Dar' apoi cine è in stare a insirá tóte relele urmate din necuratia?! Omulu se tiene domnu preste tóte lucrurile si aplecarile sale! Si póte cá de multe ori are si dreptulu dar' de locu ce se incuiba in pieptulu seu necurati'a uita de sine, uita de tóte ale sale, cá-ci „*intre tóte luptele Crestiniloru — dice s. Caesariu ¹⁾ mai grele suntu luptele curatiei (castitatiei), fiendu-ca aci lupt'a e de tóte d'ilele, dar' invingerea rara.*“ Tóta fienti'a omului cuprinsu de pecatulu necuratiei se schimba: blandetiele trecu in selbatecia; scumpetea in respire; fric'a in cutezare órba; judecat'a se intuneca; precugetarea in nesocotire, statornicia in nestatornicia, iubirea lui Domnedieu si a deaprópelui in ur'a acestor'a etc. Baiatii cei mai bine crescuti si dedati a urmá si a implini pana si dorintiele si a intielege pana si semnele de placere seau neplacere a parintilor iubitori, indata ce au inceputu a fi atinsi de borea amarei — a iubirei necurate — scutura jugulu celu usioru Calu parintiloru si necum dojenele dar' neci bataile acestor'a nu mai ajuta!

Câte furturi nu se facu numai cá se se implinésca poftele si doririle (personei) fientiei aprinse de foculu necuratiei? Pentru unu atare idolu nemica nu se cruçia: onore, sanetate ba neci chiar viéti'a! Sociulu incepe a scadé in credinti'a iubirei juruita sociului seu inaintea st. altaru, candu incepe a se apropia si a se incaldí de foculu strainu! Altii din pruncia si-au petrecutu viéti'a in servitiulu Domnului, de odata se oprescu pe calea virtutiei, se recescu — si parasescu cararile Domnului, pentru cá si-au deschisu animele sale spiritului celui necuratu, care i face a'si pasce ochii pre feciele straine si asia a profana beseric'a Domnului! neaducându-si aminte cá „*de va strica cineva beseric'a lui Domnedieu, pre acel'a 'lu va strica*

¹⁾ S. Caesariu apud. Aug. serm. 250 (temp. nunc. app. 293).

Domnedieu, cà beseric'a lui Domnedieu, care sunteti voi, este santa!" (I. Cor. III. 17).

Ba multi, fórte multi neci s. beserica nu o cërca cu cugetulu si cu scopulu celu santu de a se rogá lui Domnedieu si a fi de facia cu spiritulu la renoirea jertfei crunte de pe cruce, ci pentru de a-si face destulu pofteti spurcate a ochiloru desfrenati! Unii cá acestia ar' face mai bine, déca n'ar merge neci odata la s. beserica: „*Crestinulu — dice pré invetiatulu Salvianu — carele nu-i de facia la s. jertfa, se va pedepsi pentru lenea sa pecatósá, celu ce e de facia cu anim'a si cugetulu necuratu — se va pedepsi amesuratu marimei foradelegei sale*“... Ci încà nu e aci capetulu foradelegiloru! multe sunt încà relele ce le trage dupa sine necurati'a!

Judecatoriulu celu mai iubitoriu de adevèru parasesce calea dreptatiei candu anim'a lui a inceputu a fi atinsa de borea contagiósá a necuratiei. Ve trebue esemple! Pentru ce a cadiutu capulu s. Ioanu botedicatoriulu? Au nu la dorinti'a Herodiadei carea a fostu aprinðu anim'a regelui? Se descoperu desu la lumina secretele cele mai mari acolo unde nu se infrena iubirea necurata. N'ati auditu, cumu a fostu invinsu Samsonu celu tare de catra Filistei? Dalil'a — o femeia — carei'a i-a descoperitu in ce-i sta puterea — la vendutu! Cei blandi prin iubirea necurata se prefacu se schimba in ómeni crudi, selbatici! Cine a fostu d. e. mai blandu decatu Davidu, care a iertatu de atatea ori pre Saulu, carele amblá se-lu omóra, asia incatu si densulu a cutezatu a dice: „*Adu-ti aminte Dómne de Davidu si de tóte blandetiele lui*.“ (Ps. 132). Si totusi aprinðu de iubirea Bethsabei — ucide pre nenorocitulu ei barbatu — pre Uri'a!

Totu urmarea vietiei stricate prin pecatulu necuratiei a facutu si pre regele Boemiei, pre *Venceslau* a'si ucide antaiu

pre nevinovat'a sa socia si apoi pre spiritualulu acelei'a pre Ioanu de Nepomucu a-'lu lasa se fia aruncatu in apa!

Dar' apoi câte muieri stricate si desbracate de tóta virtutea crestina nu'si ucidu fruptulu pantecelui loru, numai si numai cá se scape de rusinea cascigata de buna voia prin o viétia de socie, de veduve seau de june?! Oh! déca si-ar' aduce unele cá acestea aminte cá — cu pierderea vietiei fetului loru nevinovatu 'si pierdu insile sufletulu, numai cá se'si mai póta contenuá — uritosulu si rusinatulu modu de viétia!

Dupa acestea, ve intrebú, I. m. au mai póte fi indoéla, ca necurati'a este inceputulu toturoru reutatiloru? Au nu ne arata esperinti'a de tóte dílele, cá acei'a cari 'su dedati spre pecatulu acest'a, 'su aplecati spre totu felulu de pecate?! Au nu vedemu, cá ce viétia desfrenata ducu astufeliu de omeni? Pasá-le unor'a cá acesti'a de mantuirea sufletului, de credintia, de religiune si de tainele mantuitorie, au nu-i vedemu batusu-si jocu de tóte acestea lucruri sante?! Si apoi ce-i si mai reu; déca ar' remané pecatulu acest'a numai pre langa cei dedati cu densulu din tineretie; ci firea necuratiei e atare, încátu atrage la sine si pre cei mai nevinovati! Prin urmare, cei necurati voru avé se dee séma nunumai de sine, ci si de altii; pre cari seducându-i i-au perdatu cu foradelegea loru.

Dar' reulu celu mai mare, ce se nasce din necuratia este *orbirea mintiei si nepocainti'a* celui cuprinsu de acestu pecatu uritu: Ne invétia acést'a insusi Mantuitoriulu prin parabol'a despre spiritulu celu necuratu, carele de si a esítu din omu prin pocaintia, ci éراسi se întórce la acel'asi ducându cu sine alte siepte spirite mai rele decâtu sine si intrându locuescu acolo, facându astufeliu cele de pre urma ale omului acelu'i'a mai rele decatu cele dintâiu." (Mat. XII. 43. 45).

Si intru adeveru, că-ci unu atare omu — paresitu de lumin'a darului Domnedieescu, lasatu pofteloru si patimeloru sale, nu mai cugeta neci la mórte, neci la ceriu, neci la iadu, ci'si urmaresce — asemenea viteloru nepreceptute — viéti'a sa animalica, că-ci „*omulu celu firescu (animalicu) nu primesce cele ce suntu ale spiritului lui Domnedieu!*“ (I. Cor. II. 14).

Si apoi chiar' se se marturiséscă vre o data, o atare marturisire nu póte aduce fruptu sufletului acelui pecatosu, nu, pentru că ace'a nu póte se fia marturisire adeverata, sciutu fiindu, că unu pecatosu dedatu pecatului necuratiei — desí a promise a se întórce dela pecate si a face destulu pentru cele comise, — totusi, abia a parasitu scaunulu confesionalu si in mintea s'a cugeta de nou la vechi'a s'a datina pecatósă; de multe ori avendu pre Domnedieu pre buze, in anima i se aprinde foculu pecatului! Intaresce acestea Ose'a profetulu dicîndu: „*Faptele loru nu-i lasa se se întórca la Domnedieulu loru, că-ci între ei este spiritulu desfrenarei*“ (Osea V. 4).

Éca I. m. relele cele mari si multe, cari isvorescu din pecatulu necuratiei; si se vedemu acumu pre scurtu si mediulócele, cu ajutorulu carora, cei cari 'su ingrigiati de mantuirea sufletului loru — se potu feri de aceste rele si a ajunge la scopulu celu mai de pre urma alu vietiei acestei'a.

„*Domnedieu nu lasa pre cei credinciosi*“ se dice in s. scriptura, si cu dreptu cuventu! Că-ci déca in contr'a vre-unui pecatu ne-a pusu de indemana Domnedieu mediuloce de aperare apoi acést'a — a facutu-o si contra pecatului necuratiei: „*Si am cunoscutu — dîce intieptulu — că nu voi fi intr'altu tipu infrênatu, de nu'mi va dá Domnedieu!*“ (Intiept. VIII. 21). Asia dara: rogatiunea fierbinte si désa in care se ceremu darulu si ajutoriulu domnedieescu in contra acestui pecatu... Apoi grigia fórté mare de semtirile nóstre pentru că s. scrip-

tura dice: „cà mórtea pre feréstra întra“! (Ierem. IX. 21). Alte mediuloce contra acestui pecatu este: fug'a de lene, adeca a nu fi si a nu siedé fora de lucru, cà-ci in totu de-a-un'a prin lene devine omulu in pecatele corpului; incungiurarea ocaasiuniloru, modificarea corpului; cumpetulu in mancare si beutura; aducerea aminte si cugetarea désa la cele patru lucruri din urma: mórtea, judecata, iadulu si imperati'a ceruriloru; aducerea a minte de patimele Domnului nostru I. Chr. precumu si considerarea releloru provenitórie din pecatulu acest'a, atátu in viéti'a acést'a, câtu si cealalta; „*Neci desfrenatii, — neci adulterii, . . . neci sodomitii . . . nu voru mosteni imperati'a lui Domnedieu*“! (I. Cor. VI. 9. 10).

Éca, I. m. ce pecatu mare e *necurati'a*! Am vediutu urmarile cele multe inforatorie si v'am insiratu si mediulocele cu ajutorulu caror'a veti poté sta in contra acestui reu mare!

Dati I. m. cuprindeti cele audite si le tieneti in mintea vostra si le puneti la anemele vostre si apoi ve indreptati dupa acestèa si voi viéti'a, déca ve pretiuiti mai pre susu de lumea acést'a insielatoria si trecatoria sufletele vostre! Veniti, cu totii, cari am fost nefericiti a servi cu medulariale nostre acestui pecatu uritiosu pana acuma, veniti se ne curatímu semtírele, aducúndu-ne a minte de cuvintele s. Pavelu catra Corinteni: „*cà corpurile nóstre suntu membre a le lui Isusu Christosu, deci cumu vomu luá membrele lui I. Chr. si le vomu face membre meretricei?*“ (I. Cor. VI. 15). Si cà „*Domnedieu nu ne-a chiamatu spre necuratia ci spre santíre!*“ Aminu.

V. Gr. Rorgovanu.

Predica la diu'a santei Cruce.

*„Departé se fia dela mine de a
me laudá cu altu ceva, decatu
in crucea Domnului Isusu Chris-
tosu.“ Galateii: 6. 14.*

Precátu este de necesaria omului si trupului lumin'a ochi-
loru, pre atatu si inca mai de lipsa este credinti'a, spre man-
tuirea sufletului. Fora de acést'a e cu neputintia de a placea
lui Domnedieu, dice s. scriptura, si fara acést'a nece unu omu'
nu s'a mântuitu si nece nu se pote mantuí, căci credinti'a este
inceputulu mantuirei omenesci.

Precandu lumea — omenii — ambláu intru intunerecu
nesciendu-si scopulu carele aveau se atiéntésca, si nice calea,
pre care se-lu ajunga, Domnedieu s'a induratu si a descoperitu
omului tainele sale cele mari, lu-a invetiatu poruncile sale, i-a
datu promisiunile si midilocene, cu cari póte omulu se-si ajunga
scopulu seu. Domnedieu, pentru de a scóte lumea din intune-
cime si din pecatu, a tramisu nu numai profeti plini de daru
si de potere, ci a tramisu pre chiaru insusi fiulu seu Is. Chr.,
pre insusi stralucirea marirei sale, pre carele premarindu-lu a
facutu minuni, cá asia toti omenii se crédia lui Domnedieu si
creiendu se se mantuiésca, căci „*elu*“, dice la ev. Ioanu: „este
usia.“ — „Prin mine de va intrá cineva, se va mantuí . . .“

Mantuatoriulu nostru Isusu Christosu I. cr. ni-a predicatu
credinti'a si adeverulu seu celu domnedieescu, l'a sigilatu prin
morteá s'a pre lemnulu crucei, cá asia, privindu noi la acelu
semnu, se ne aducemu aminte de Domnedieu si de credinti'a
predicata si latita prin acelu semnu. Ér' creiendu si inchi-
nandu-ne acestui semnu, se ne redicamu cu acestu semnu la
loculu celu pregatitu, celoru ce se inchina in spiritu si in a-
deveru. — Despre insemnatátea si poterea acestui semnu alu

s. cruci, voiescu a ve vorbí pucine. Fiti cu tota luarea a-
minte! —

Raiulu pamentescu, I. cr. in care fura asiediati stramosii nostri, si in care traiau fericiti, fara doreri si necasuri, a fostu pierdutu prin atingerea de unu lemnu, de pomulu scientiei binelui si a reului, precumu dice s. scriptura, si prin gustarea fruptului acelui lemnu pierdura fericirea. Liniscea sufletésca, si armoni'a intre sufletu si trupu, a fostu conturbata, necasurile si morburile si mortea sufletésca si trupésca s'au ivitu numai decatu, ér' diavolulu urmariá toti pasii omului. Minteá intunecá, voi'a s'a slabitu si asia omulu din lumina cadiu in intunerecu. In acésta stare I. cr. a jacutu omenimea dela Adamu pana la venirea lui Chr. Tóte promisiunile si tota invetiatur'a profetiloru domnedieesci erau desierte, càci diavolulu cuprindea pre omeni si cuventulu lui Domnedieu, lu rapiá din inim'a loru. Jidovii cerbicosi, murmuráu contra profetiloru; cunoscinti'a de Domnedieu se intunecá. Éta urmarile peccatului de pre lemnu.

Mii de ani trecura I. cr. si Domnedieu nu a lasatu nici o óra pre poporulu seu fara de a-lu invetiá si fara de a-lu pregatí pentru primirea mantuitorului, dar' inim'a poporului lui Israilu fú totu mai cerbicósa, pana ce, cu ocasiunea venirei lui Christosu a Celui predicatu si predisu de profetii loru, reutatea loru crescú asia de tare in catu 'lu judecara si-lu res-tignira pre cruce. Ei asceptara cà Isusu va veni cá unu imperatu pamentescu cu óste multa si cu potere de arme si i va scapá de sub jugulu sclaviei.

Dar' reulu I. cr. cari 'lu facura lui Isusu a fostu spre mantuirea celoru curati la inima. Prin lemnulu crucei, prin fruptulu lui, adeca prin mortea lui Isusu pre cruce, a venitú in

lume mântuirea sufletului. Lemnulu din raiu a causatu morte sufletului er' lemnulu crucei i anunçiã mântuirea.

Lemnulu acestu dejositu si batjocuritu de jidovi a devenitu santu invingatoriu. La vederea si prin puterea acestui semnu portile iadului se deschisera, sufletele dreptiloru esira er' diavolulu se cutremurã. La puterea acestui semnu se restórna idolii si besericele pagâne, se deschidu portile inimei omenesci si cuventulu lui Domnedieu predicatu prin celu restignitu pre cruce si prin apostoli, inarmati cu s. cruce, strabate in inimile omenesci si se latiesce preste totu pamentulu. Imperatii i se inchina si-lu asiédia pre coronele loru, ér paganii 'lu asiedia pre verfurile besericiloru. Prin acestu semnu se santiescu tóte. — Unde este diavole puterea ta si unde este morte aculu teu? dice s. beserica.

Acestu semnu se aretà Imperatului Constantinu celu mare. Elu erã pre atunci pagãnu, càci apostolii dupa cuventulu lui Christosu mersera mai antaiu la oile cele pierdute a casei lui Israilu spre a le intorce, si numai dupace, vedendu chiar' Isusu Christosu cà: „poporulu acest'a me onoréza cu buzele ér' inim'a lui e departe de mine“ a disu „*mergându, invetiati tóte popórale botezandu-le in numele Tatalui si alu Fiului si alu Spiritului santu*“ au mersu apostolii si la alte popóra.

Imperatulu Constantinu I. cr. avéa bataia cu contrariulu seu Maxentiu. Inainte de a intrã la lupta i se aretà lui Constantinu pre ceriu semnulu crucei, pre care erã scrisu: „*cu acést'a vei invinge!*“ Elu numai decatu luminatu prin o lumina interna demandã de a pune pre tóte stégurile de bataia semnulu crucei, si insusi se promise a se face crestinu.

Ce putere omenésca I. cr. a potutu se se opuna voiei

domnedieesci? Imperatulul invinse, religiunea crestina o mira toti supusii lui si elu mai tardiu s'a botezatu.

Unde sunteti acuma, voi inimici a imperatului, v'ati departatu frânti si batuti de puterea acestui semnu, v'ati topitu precumu se topesce neu'a de radiale sórelui. — O! cruce facatoría de viatia!!

Imperatés'a Elen'a, mam'a imperatului Constantinu, cá o muiere pia, a mersu la locul de restignire alui Isusu Christosu cá se afe unde suntu puse crucile pre cari fura Isusu si cei doi lotri impreuna restigniti. A lasatu se sape si le-a aflu. — Cine ar' fi potutu se scie care a fostu crucea lui Christosu? O minune a aretatu acést'a. — In Erusalimu erá o muiere morbósa, si toti medicii nu-i putura ajutá. Imperatés'a lasá se o aduca la ea si se se atinga de cruce. Muierea venindu se atinse de tote, dar' numai la atingerea unei'a s'a vindecatu. Ace'a erá crucea lui Christosu!

De atunci I. cr. s'a redicatu si s'a onoratu crucea si mai tare. Chiar astadi serbamu ace'a maretia serbatoresca a inaltiarei acestui semnu.

Ce fericire pentru noi cá avem dreptulu de a ne inchina santei cruci si cá suntemu prin urmare crestini. Auditi cumu striga Imperatulul Alfonso de Castilia in bucuri'a ce o semte cá e crestinu: „*Eu multiamescu Domnedieului mieu neincetatu, nu intru atát'a cá sum imperatu, ci pentru cá sum crestinu!*“ Si in adeveru mare fericire e acést'a!

Inchinatiunea seau facerea santei cruci a fostu pentru crestini totudeauna o marturisire publica a credintiei lor. Acestu semnu I. cr. cuprinde in sine cele mai alese doue taine a religiunei nostre, adeca: tain'a — misteriu — santei Treimi si tain'a rescumperarei. Prin tain'a santei Treimi, adeca prin cuvintele: In numele Tatalui si alu Fiului si alu

Spiritului santu — aretamu că marturisimu 3 persone in domnedieire. Ér' a dou'a taina cuprinsa in sant'a cruce este ace'a, că aretamu cumcă suntemu adevirati invetiacei a aceluia ce s'a restignitu pre ea, si că dela Elu asceptamu tota grati'a si binecuventarea. Astfeliu candu dicemu: *in numele Tatalui*, aretamu ca Tatalu e principiu eternu si Creatorulu; candu dicemu: si *alu Fiului*, aretamu că fiulu lui Domnedieu Isusu Christosu s'a scoboritu din marirea cerésca a luat u trup u omenescu pentru mantuirea nóstra; ér' candu dicemu: si *a Spiritului santu* si insoçimu aceste cuvinte cu miscarea manei la umerulu dreptu spre celu stangu, aretamu, că predicarea evangheliei si darulu Spiritului santu s'a luat dela poporulu celu alesu, dela jidovi, cari au fostu cerbicosi, si s'a datu némuriloru pagâne, cari au adusu fruptulu seu.

Cumca acestu semnu s'a folositu din vechime, marturisescu santii Parinti. Intre altii santulu *Augustinu* dice: „*Toti crestinii facu cruce.*“ (De catechiz. rudib. e. 20). Ér' santulu *Ioanu Chrisostomu* dice: „*pretotindenea se afla acestu semnu, la principi si supusi, la muieri, la vergure si barbati, la sclavi si liberi.*“ (In demonstr. adversus Gentiles) Insemnate suntu cuvintele lui *Tertulianu* care ne invétia: „*La inceperea si continuarea unui lucru, la intrare, esire, la imbracare, incalçiare, spalare, la mésa, la aprinderea luminei, la culcatu, la siedere si la tóte câte le facemu, ne insemnamu fruncea cu semnul crucei,*“ (De coron. milit.)

Dreptu ace'a I. cr.! tóte lucrurile vóstre le incepeti si gatiti cu acestu semnu, dar' de câte ori faceti cruce, dice santulu *Ioanu Chrisostomu*: „*cumpanesce tóta insemnatatea ei, stirpesce tóta mani'a din tine si tóta placerea rea si aibi incredere puternica . . . atunci nu va poté stá in contra ta nici unulu din spiritele necurate,*“ (Homil. 54 et 55 in Mat.)

Câte mii de exemple asiu poté aduce si câte minuni s'au facutu prin poterea crucei. Se ve amintescu câteva:

Santului *Benedictu* i intinsera inimicii unu pocalu cu vinu, in care erá pusu si veninu, elu facù semnul crucei preste pocalu, si pocalulu a crepatu.

Santulu *Albinu* episcopu in *Angero* in Gali'a prin cruce a vindecatu nesce orbi, si a vindecatu si mân'a uscata a unei muieri numite *Grat'a*.

Imperetesei *Cunigund'a* i se cetiá santa scriptur'a langa patu, de catra o dama de curte. Dam'a scapá lumin'a din mâna. Patulu se aprinse, atunci împeratés'a facti semnul crucei si foculu numai decatu se stinse.

Doi tineri: *Firmu* si *Rusticu* fura aruncati in focu de catra pagâni. Ei 'si facura cruce, — flacar'a se desfacti si arse pre cei ce-i aruncara; ei esira nevatemati; si alte multe vi-asiu poté aduce.

Acuma I. er. dupa ce vi-am aretatu si explicatu poterea acestui santu semnu, acuma dupa ce lumin'a lui *Christosu* a venitu in lume, ore mai potu stá inimile vostre inchise cá a Iudeiloru, dinaintea santei cruci.

Nu ve rusinati de acestu semnu a santei cruci! Óre ostasiulu rusinéza-se de stégulu, sub care a joratu credintia neclatita imperatului? Nu. Si tu crestine, se te rusinezi de semnul invingatoriu a imperatului imperatiloru, sub care ai juratu in santulu botezu cá vei fi credintiosu, de acelu semnu, care te scutesce in tóta viati'a ta; inaintea carui'a s'a plecatu tóta marirea pamentésca; care a cuceritu lumea; a frantu poterea iadului si a mortiei deschidiendu-ne raiulu. Adu-ti aminte de cuvintele santului Apostolu: „*Intieptiunea lumiei e nebunia inaintea lui Domnedieu.*“ (I. Cor. 8. 19) *Venivá* diu'a, candu *Isusu* va coborí pre norii ceriului cu

potere si marire, si va tiené judecata, ér' crucea va straluci cá semnu de invingere. Ah! cum voru amutí atunci necredintiosii, pecatosii si toti câti prin sudalmile loru batjocurescu acestu santu semnu. Cum voru plange cei ce s'au lapedatu de credintia! — Inchina-te acestui semnu si acestei dfile, de câte ori vei fi in necasuri si vei fi ispititu in credinti'a ta! Tienes-ti de onore a suferi pentru Christosu! Nu te increde celoru faciarnici, lucruriloru desierte si placeriloru; incungura pre intieleptii lumei acesteia, caror'a lumea si pantecele li e Domnedieu; fugi de profetii, „*cari vinu imbracati in piei de oie, ér' in intru-su lupi rapitori!*“ (Mat. 7. 15.) căci dorerósa e abaterea dela credintia si tardiu se simte! Éta ce dice unu juné, care s'a impuscatu. Elu fusese crestinu, dar s'a lasatu amagitu de lume. Éta cum scrie in o epistóla aflata langa cadavrulu lui: „*Ori cine va aflá trupulu mieu, se scie că am traitu 5 ani dupa preceptele evangheliei si in acé'a am aflatu mangaiare si indestulire nespusa. Dar' . . . am ajunsu intre ómenistricati! si acei'a me-au adusu unde me vedéti! Eu rogu de iertare pre crestini . . . rogu de iertare pre onoratulu mieu preotu; ah! de asiu fi urmatu admoniariloru lui!*“

Deci I. cr. indulcitu fiindu de Christosu nu te mai lapedá de elu si nu-lu restigní de nou prin pecatele tale; nu te increde numai in puterea mintiei tale si nece in averile si placerile lumei acesteia, ci cugeta la lege si la Christosu si dí cu Apostolulu: „*Departa se fia de mine, a me laudá cu altu ceva, decatu in crucea Domnului Isusu Christosu!*“! pre care portandu-o cu statornicia vei fi participante marirei si fericirii. Aminu.

Pamfilie I. Grapini.

OPULU REDEMPTIUNEI

Dedusu din nascerea, viéti'a, evangelisarea, patim'a, mortea, inviarea si înaltierea la ceriu a Dlui N. Isusu Christosu.

Tractatu istorico-dogmaticu prelucratu de Silvlu B. Sohorc'a.

CAPU I.

Oficiulu profeticu.

I. Christosu cá invetiatoriu si legislatoru.

Dupa-ce Satan'a perdù duelulu cu rusine, dice Scriptur'a cá cedã. (Luca 4, 13) Triumfatoriulu Mantuitoriu incepù a respî lucrurele Satanei si mai alesu întunereculu spiritualu, ce coplesiã omenimea preste totu; pentru-cã nunumai paganii aberau in idololatria si necredentia, ci însusi din fiii alesului poporu înotau in rateciri si superstitiuni. — Galile'a a fostu loculu mai çonveneabilu unde evangelisã mai antãiu Christosu. Galileanii*) erau dela natur'a loru religiosi, sinceri si aplecati a primf cuventulu bunu. Ei erau dara cei mai accesibili pentru divulgarea invetiaturei pure alui Christosu.

In oficiulu profeticu alui Christosu trebuie se destingemu cuprensulu — si modulu invetiaturei lui, adeca ce si cum a invetiatu.

a) Cuprensulu. Christosu; cá si premergatoriulu seu, 'si incepù invetiatur'a s'a cu impunerea penitentiei. La Marcu c. 1. v. 14 si 15 se cetesce: „si dupa-ce s'a prensu Ioanu a venitu Isusu in Galile'a predicãndu Evangeli'a imperatfei lui Domnedieu; si dicãndu: s'a împlenitu vremea si s'a apropiatu imperati'a lui Domnedieu, pocaiti-ve si credeti în evangeliã.“ — Vã se dica: penitenti'a numai — erã în stare de a face capabilu pre ori-cene de

*) Chiaru Rabbiniu dau unu Atestatu despre Gal. candu scriu în Talmud: „Galileanulu iubescé onórea — Judeulu banulu.“ Josifu Flaviu (de bello jud. III. 3) scrie: „Galileanulu e dela natura belicosu, curagiosu sî din tenevétia dedatu spre lupta.“ — Apostolii toti au fostu Galileani, precum se vede din Fapt. Apl. 1, 11: „Barbati Galileani ce stati cautandu spre ceriu?“ si 2, 7: „au nu suntu toti acestia ce graescu Galileani?“ — Numai unulu a fostu din cetatea Carioth (isch = barbatu, Isch — Carioth = barbatu din Carioth), carele înca „iubindu banulu“ a vendutu pre Christosu.

a primi nouă invetiatura a mantuirei; pentru că precum numai acei'a, cari sunt cu anima curată pot vedea pre Domnedieu (Mat. 5, 8); așa totu numai acei'a pot ajunge și la cunoșcerea adevărată alui Domnedieu. Grația divină poftesce unu vasu curatu. — Christosu n'a venitu se strice legea și profetii, — ci că se le împlinescă (Mat. 5, 17).

Revelatiunea Testamentului vechiu i fù bazea, fundamentulu la noulu edificiu alu Evangeliului, curatindu numai unele ingrediente și accidentie false vèrite în ace'a. — Intre celea mai importante prelectiuni a Mantuitorului e cea numită a muntelui, a colinei. (Mat. 5—8). Acést'a o tîenù îndată-ce pasi pre aren'a invetiarei publice de pre unu delu, care nu e numitu cu numele. Că unu firu roșiu se vede în întreaga acéstă prelectiune antites'a facia de închipuirea rătăcită a Judeiloru: de a se redică prin Messia unu regatu terestru eschisivu jidovescu. — Premite în ea antaiu condițiunile celea mai cardinale necesarie pentru acuirea numelui de „cetățianu“ întru imperati'a lui Domnedieu. Ast'a în așa numitele „optu fericiri“; din cari resulta: umilinția blandeti'a, penitenți'a, răvn'a spre celea bune, îndurarea, curățeni'a animei, iubirea de pace, pacienci'a și abnegatiunea. — Sdrosbesce prin acestea ori-ce speranția desiértă: — de a acceptá unu Messia, carele se se arete că unu domnitoriu lumescu. Aréta dreptatea și santieni'a Fariseiloru cea de totu admirată — de o pură faciarniciă și ipocristă; deslucindu, că meritulu unei fapte nu consista numai în împlinirea formei cu neglegerea partiei celei mai principale, a carei base este sentiementulu internu: ânim'a. — (Va urmă.)

*) Frumosu resfrange în acéstă prelectiune ipotesele, ce le aveáu fariseii în unele privinție; d. e. mandat. V. de omicidiulu Mat. 5, 21—26; divortiuulu matrim., VI decalog. Mat. 5 27—32 (contra demiterii muierii, cum erá la Judei pentru aflarea unui ervath dabar = lucru urtu) juramentulu, VIII decalog. Mat. 5, 38—42; etc.

Proprietariu, Editoru și Redactoru respundietoriu:

POP'A NICULAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherla. Imprimari'a „Georgiu Lazaru.“ 1879.